

No més drets sense devers. No més devers sense drets. Els drets individuals són imprescriptibles. Legislables é inparantibles. Legislar la llibertat baix pretext de garantiria, és cometre atentat contra ella. La llibertat propia acaba allí hont comença la llibertat ajena. És licit, doncs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. L'embretit milionari que baix pretext de mentida moralitat y a la sombra de sas riquesas mal adquiridas persegueix a qui critica sos vicijs y la societat qu'els consent, és un dels sers més envilitjs, degradats y despreciables de la Naturalesa.

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

LA TRAMONTANA defensa els principis liberals més avançats, sense mixtificacions ni atencions de cap mena, tant si es veu perseguida per hipòcritas farsants, com si sent l'aplausament honrada y digna. La TRAMONTANA en política defensa sempre al més avançat contra el més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi el modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. La TRAMONTANA no està afiliada a cap partit, servint els interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

La salut del poble és la suprema llei

La TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català més avançat en idees polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranger, 2
Las suscripciones se pagan per anticipat

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Ponent, n.º 1, 1.ª, BARCELONA

Peis pagos s'admeten libranças del Giro Mútuo, lletres de facil cobro y sellos de 15 cèntims. No s'admeten libranças especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 cèntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surte a llum puntualment cada divendres

BANYS DE MINISTRE

Pensant surar més qu'un altre dintre el mar ministerial, es posa las carabassas que més me l'han d'enfonzar.

A CONFESIÓN DE PART...

Saben ja els nostros lectors l'epíleg de la tragedia de Chicago, fent posar en llibertat an el resto dels màrtirs qu'han sobreviscut a la tremenda ignominia consumada en 11 de Novembre de 1887. Però lo que tal vegada no saben els habituals llegidors de La Tramontana, y això és lo qu'are els anem a fer saber, és l'opinió d'alguns periòdics burgesos, y monàrquics y tot, sobre aquells successos que van determinar l'aixecament de las forcas de Chicago; y com a confesión de part relatiu de prona, diu el ditxo, y la premsa burgesa y reaccionaria és testimoni d'excepteional importancia en aquesta qüestió, per això no podem resistir al desitj de publicar en las nostras columnas l'escriu que reproduhim a continuació, que va portar El Diluvio del darrer diumenge, copiant-lo de El Herald, de Madrid, y aquet traduhintlo de Le Figaro, de Paris.

Quan periòdics d'aquesta índole, y altres de no més avansats, confessan lo qu'és confessa en l'article que reproduhim, és inútil ponderar la deshonra y l'ignominia que s'ha tirat demunt la republica modelo dels Estats Units, que desde avuy podrà tant sols distingir-se am rahò quan se li digui qu'és un modelo en l'art de cometre assassinis jurídics.

Diu aixís l'article a qu'ens referim, y que recomanem als nostros lectors, am tant més motiu com fem constar la seva procedencia burgesa:

EPÍLOGO DE UNA TRAJEDIA

LOS ANARQUISTAS DE CHICAGO

Todo el que siga con alguna atención el movimiento anarquista contemporáneo, ha oido hablar ó leído mil veces la evocación de la matanza de Chicago, en cuya venganza dicen inspirados actos graves y vehementes discursos. Y es indudable que aquellos sucesos de la gran ciudad en que actualmente se celebra la Feria del mundo, han sido un factor decisivo en aquel movimiento.

Verdadero exceso de la autoridad, y más que esto, verdadero atropello de la policia, las ejecuciones de Chicago han podido ser por sus oradores presentadas a la masa anarquista como la suprema injuria de la burguesía é insuperable injusticia de sus instituciones.

A nadie pueden chocarle, ni al burges más pusilánime, estos epítetos; pero si a alguien le molestaran, bastaría para disuadirle de su molestia el juicio que sobre aquel acto del poder público acaba de emitir uno de sus representantes oficiales en un documento fehaciente y sincero.

Mr. John P. Altgeld, gobernador del Estado de Illinois, es la autoridad que ha dado ese documento al dar, con la libertad, una reparación a los procesados que sobrevivieron a la tragedia de Chicago. Esta justicia tardía, no ha podido hacerse sino después de una información, hecha muy larga y penosa por las influencias cruzadas, para que no se esclareciera el verdad.

Como esta se refiere a un punto histórico de gran interés y cuyas consecuencias no pueden preverse, creemos que nuestros lectores la conocerán con gusto, y por esto vamos a exponerla, empezando por un recuerdo sumario del drama cuyo último acto representóse en Chicago el 11 de Noviembre de 1887, y cuyo epílogo acaba de escribir, con la gravedad de su carácter autorizado, el gobernador de Illinois.

Durante un meeting celebrado al aire libre en el Mercado de here, en Chicago, el 4 de Mayo de 1886, numerosos agentes de policia, al mando del capitán Bonfield, cayeron de improviso sobre los concurrentes, acometiendoles con saña, a palos y tiros, para evacuar la plaza.

Nada, sin embargo, justificaba, ni explicaba siquiera tan brutal é inesperada agresión. La reunión habia tenido, hasta aquel momento, un carácter de tal modo pacífico, que el alcalde de Chicago, que a prevención habia asistido al meeting para evitar un conflicto posible, dada la excitación de los ánimos entre la policia y el pueblo, se habia retirado, creyendo inútil su presencia, en vista de la actitud perfectamente pacífica de la multitud, sin atribuir ni el más lejano temor de que el orden pudiera alterarse.

Las cosas terminaron, no obstante, de muy distinto modo del que habia previsto aquella prudente autoridad, y con ella todas las personas sensatas de la población. Apenas habia el alcalde abandonado Haymarket, cuando Mr. Bonfield y los sayos cayeron sobre los pacíficos é indefensos manifestantes, acometiendoles con tal furia, que media hora después quedaban sobre la plaza varios muertos y gran número de heridos.

En lo más fuerte de la lucha, y cuando los anarquistas huían desparpados, atropellándose para escapar al furor de los agentes, una mano desconocida arrojó una bomba explosiva entre éstos, dejando fuera de combate una veintena de ellos.

Este detalle, que después de todo era una represalia lógica contra el brutal atropello, ocasionó gran número de detenciones entre los anarquistas más caracteri-

zados, instruyéndose contra ellos un proceso, sob pretexto de que sus artículos en la Alarm y Vorwärts habian provocado el atentado contra los agentes de la autoridad.

Nada se hizo por entonces para castigar el atentado de la autoridad contra el pueblo, verdadera y súa provocación de tantas desgracias y estímulo de rencores y odios inextinguibles.

Engel, Fischer, Spies, Schwab, Neebe, Fielden, Lingg y Parsons, fueron reducidos a prisión é obligados como víctimas para satisfacer los furros policíacos, acusándolos como instigadores, ya que no era posible perseguirlos como ejecutores del atentado, pues que muchos de ellos ni siquiera habian estado en Haymarket.

La opinión pronuncióse unánime, desde el primer instante, contra aquel procedimiento y contra aquel criterio, que hacia caso omiso de los salvajes atropellos de la policia, que tantas víctimas ocasionaron, para darse solo en la réplica natural de la desesparación de los atropellados.

El proceso siguió su curso a despecho de las protestas del mundo entero, y después de dieciocho meses, cuatro de aquellos ocho inocentes, Fischer, Engel, Parsons y Spies, fueron inmolados, ahogándose con el patibulo de la cárcel de Chicago. Otra víctima, cuyo sacrificio también estaba acordado, Lingg, se libró de la afrenta del patibulo suicidándose en su celda. Encendió un cigarro provisto de una cápsula de mercurio, y al estallar el fulminante quedó completamente destruido, espirando después de horrible agonía.

Los cuatro compañeros que subieron al patibulo sufrieron el suplicio que tantas víctimas ocasionaron, demostrando su inculpabilidad con la tranquilidad de su conciencia, murieron cantando.

Para otros dos de los reos, Fielden y Schwab, se conmutó la última pena por la inmediata de trabajos forzados a perpetuidad. Solo Neebe alcanzó un castigo relativamente benigno por los supuestos delitos: fue condenado a que sus trabajos fueran en beneficio de la parcialidad evidente, demostrada durante el curso del proceso por Gary y Grinnell, presidente y acusador en esta causa dolorosísima, habian excitado la indignación en toda la América.

Jamás se habia conocido tanto apasionamiento ni tanta inquina contra ninguna clase de reos, nunca habian sido tan duramente hollados los fueros de la justicia, las leyes positivas y el derecho natural.

Previendo la Constitución que el Jurado sea en todo caso designado por la suerte, fue evadido y nombrado por el juez Gary, y sus miembros previa y convenientemente adiestrados por el mismo presidente, y se llevó la parcialidad hasta el punto de que, durante los capciosos interrogatorios que fueron sometidos los acusados, con escándalo de todo el mundo, si algun jurado mostraba tendencias a la imparcialidad, era inmediatamente recusado y reemplazado por otro que declaraba de antemano que no modificaría eis nada, fuera cual fuese el resultado de las sesiones públicas, el perjuicio formado acerca de la culpabilidad de los reos.

Mr. Ryce, hechura del acusador público Grinnell, fue comisionado por este para reclutar los jurados entre las personas evidentemente hostiles a las doctrinas y a los hombres anarquistas. Este fiel agente de la iniquidad no se ocultó nunca, ni durante el sumario ni después de la constitución del Jurado, para decir a quien queria darle, que «saba de buena tinta que aquellos bandos (los acusados) serian todos entregados al verdugo».

La libertad que el gobernador del Illinois ha concedido a los tres anarquistas supervivientes a la hecatombe, no es una gracia extraordinaria. En un mensaje sumamente explícito, Mr. John P. Altgeld explica como por la lectura de las diferentes piezas del proceso ha adquirido la plena convicción de:

1.º Que no solamente Schwab, Neebe y Fielden, sino sus infortunados compañeros, Spies, Parsons, Engel, Fischer y Lingg, fueron víctimas de una odiosa maquinación judicial, preparada y desarrollada sistemáticamente con el objeto exclusivo de llevarlos al patibulo.

2.º Que estos anarquistas fueron juzgados y condenados por un tribunal ilegal y deslealmente constituido.

3.º Que a despecho de las indignas maquinaciones del juez Grinnell, el tribunal no pudo demostrar la culpabilidad de los condenados.

Este notable documento, suscrito por el gobernador Altgeld, contiene terribles acusaciones contra Gary, Grinnell, Bonfield y Ryce. Con vehemente indignación, quizá excesiva, dado el carácter oficial del protocolo, flagela al juez Gary, que no contento con haber hecho condenar con crueldad y premeditación a siete hombres a la pena de muerte y a uno a quince años de trabajos forzados, injuria todavía a sus víctimas en la prensa periódica.

«Tal ferocidad no tiene precedente en la historia—dice Mr. Altgeld.—Yeffrey, en Inglaterra, se contentaba con inmolrar sus víctimas, pero no las insultaba después de sacrificadas».

Refiriéndose a los sucesos de Haymarket, dice que las brutales agresiones policíacas provocaron represalias de los obreros. Los agentes de Bonfield habian disparado sus revólveres sobre los indefensos obreros, muchos de los cuales sucumbieron en aquella matanza.

El mismo jefe de policia causó numerosas víctimas, repartiéndolas a ciegas tremendos golpes con su rompacasas sobre los pacíficos manifestantes.

El documento contiene, además, copias de cartas de personas respetables, que declaran bajo juramento que fueron solicitados para deponer falsos testimonios contra los acusados, ofreciendoles dinero por esta infamia, y siendo después maltratados por la policia como consecuencia de su negativa.

Hace un y especialmente notable este notable documento, que habiendo sido instruido el proceso contra todo fundamento legal, no indulta el gobernador a los tres anarquistas, sino que los pone en libertad sin condiciones, considerándolos suficientemente castigados con siete años de prisión.

El mensaje del gobernador de Illinois termina con las siguientes palabras:

«Considero un deber ineludible, en estas circunstancias, y por las razones antes expuestas, proceder con-

forme a estas conclusiones, y ordeno, hoy 26 de Junio de 1893, se ponga en libertad a sus compañeros, a Samuel Fielden, Oscar Neebe y Michael Schwab».

No necesitamos insistir acerca del valor y alta significación de esta medida, que hace honor al noble gobernador Mr. Altgeld.

No le ha sido posible reparar la tremenda, la única injusticia cometida con los inocentes inmolados. No le ha sido posible resarcir a los muertos, pero ha procedido con los vivos conforme al dictado de su honrada conciencia.

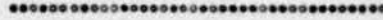

Capellans 15 Agost de 1893

Endemoniat Director: Avuy, sent com és la festa major d'aquet poblc, i seguint l'encore no prou antiga costum de fer professó cosa qu'em té sense ayuda perquè, sent liberal com sog, no seré obstacle may pera qu'els meus adversaris no puguin manifestar las sevas ideas, am tot y tenir avuy lo privilegi exclusiu quant aquesta passava per cert carrer va toparse amb un pobre home qu'esta impossibilitat y que té d'anar en un petit carreró al vol recrear la vista y respirar ayres purs, y un dels qu'anavan a la dita professó, sense demanar-li permis, li va treure la gorra; però treureli y el tornàrse-la a posar a l'instants, fou tot hu. Però no és això sol. Quan els capellans van arribar al llog abont s'estava dit subjecte, un vicari, conegut en el pob per Lluvia va dirli:—Una altra vegada, si no vols triuret la gorra, faras el favor de fcar-te dintre d'una casa? Y aixó que cap nosa els feya, puix estave arconat en una colzada qu'el meteix carrer forma, deixant llog pera passar un carro, sobrannte més de sis pams.

Aixó és tot lo que li volia dir, desitjantli salut y poca treuca-collis am La Fulla

UN CLARINET DE CASTELL

DIALOG ENTRE OBRERS DEL SIGLE XIX

— Estig aborrit, Manel.
— Y aixó? Qu'et passa, Joan?
— Lo que repugna contarho.
— Podés é falis de treball?
— Una cosa per l'insti.
— Home, aixó no és pas estrany.
Y per que la vols la feyna?
Tu lo qu'has de procurar és trobar tendas que hán, y el demés... mais de cap, cap.
— És que no se abont girarme, perquè, moy creume, sog franc, sense dirte cap mentida, ni volguerho exagerar, Barcelona cada dia se m'enaiquesa tant y tant, que són molts las vegadas que no sé per hont passar perquè eis inglesos no en vegin.
— Y aixó et té preocupat?
Mira, hoy a Barcelona són molts eis que van mudats que talment semblan senyors y no tenen may un ral.
Advertint que tot aquets, sent burgesos y hincats, deuben molt més que nosaltros y no é preocupan pas.
El qui deu sempre té credit!
Lo qui has, doncs, de procurar és tenir sempre d'obert, si podés, per totas las parts y seguir sempre la moda.
Are la de no pagar diuhen qu'esta molt en boga.
Aixís, doncs, no fas cap mal si és que deus molt y no pagas.
— És que jo sog molt bonrat, y que aró em dona un sefeco...
— No deurias ferne cas, perquè tot lo qu'a tu et passa (qu'á molts altres passara) sols eis en tenir la culpa, y ja qu'ells fan tot el mal, que em rebán las conseqüencias eis molt bé.
— És vritat.
— Doncs, home, no t'amoñinis. Si tu avuy tens malestar no comprens qui en té la culpa? no sabs d'ahont te ve el mal?
— Aixó prou ho sé de sobra!
Per aró em queda, molt llamp!
— Doncs si tu no comprens l'origen d'ahont te ve el mal estat, ja sabs que las conseqüencias an eis han d'ana a parar.
— No, no. No cal que t'expliquis, que ja sé que dius vritat.
— Doncs si sabs que ting rahó, procura sols fer forsa avuy, y el deure no é Jongui pena, que n'hi han molts que van am frac y deuben més que nosaltros y el que tenen ho han robat.

M. BONARBA

S'ha publicat ja un programa pel partit únic republicà, que per ara sembla qu'ha tingut la gràcia de no agradar més qu'an els que l'han fet.

Exactament igual qu'en tot lo demés de la unió republicana: cadascú tira pel seu costat, y tothom vol portar l'aygua al seu moli.

Serà tant fàcil com vulgan fer caure l'actual monarquia, però ens sembla que si la té de tirar a terra l'unió dels republicans, tenim encare corona real per rato.

El Ideal és un periòdic republicà qu'es publica a Madrid, lo qual no te res de particular.

Però vetaqui que la setmana passada va publicar uns versos, qu'el fiscal va denunciar, y a l'anar a declarar el director de la citada publicació pera donar el nom de l'autor, va dir qu'això tenia d'anar a preguntar an el senyor Sagasta, per quan els versos qu'are es perseguen eràn copiats de La Iberia en temps en qu'era el director d'aquet periòdic l'actual president del Consell de Ministres.

Y vetaqui per ahont va resultar qu'en temps d'en Sagasta ministre es perseguia allò meteix que feya en Sagasta a l'oposició, sense més diferencia sinó que llavors governaven reaccionaris y li deixaven passar y are governan liberals y es persegueix l'escrit que llavors passava.

Ja la llibertat no pod anar a menys qu'a dirse liberals els fusionistes.

Ni el fiscal pod anar a més qu'a denunciar originals escrits o patrocinats per l'excelentíssim senyor president del Consell de Ministres.

Are si que ja podem ficarnos al llit tranquils en tota Espanya.

Segons diu un periòdic de la cort, el governador civil de Madrid fa vigilar els quartels de la vila de l'ós y els circuls militars per polissions de la secreta disfressats de paletas.

Am lo qual no h'á d'esser possible cap sublevació militar.

Aixó si qu'es ser previsor!

Amb aquets paletas de la situació que no arriban ni a manobres del sentit comú, ¿qui és que serà capàs d'atrevirse a intentar res contra l'edifici de las actuals institucions?

¡Pobres militars, vigilats en la pudó madrilenya! Aparteu las criaturas!

Ey! si no resulta un fet subversiu.

Am molta xerínola acaba de celebrar la populosa vila de Gràcia la seva festa major.

Mes com no tot tenen de ser festes, s'anuncia ja que d'aquí pocs dies caurà sobre la vehina vila una plaga en forma d'agents embargadors contra els qu'encare no han pres cèdulas personals.

Bah! Gràcia no és lluny de Badalona.

Y ja sabem com van arreglarsho en aquet punt per espantarse las moscas embargadoras.

La huelga dels miners d'Inglaterra, que tant grans proporcions ha pres, continua ferma, estant en vaga prop de mitj milió d'homes.

Es tant gran l'ignominia de fer passar sota terra a ser humans setmanas seguidas pera enriquir empreses d'exploitadors, que tot quant fassin y demanin es poc, y ¡ay del dia de las compensacions! si aquestas fossin tant inhumanas, que no ho seràn, com las ignominias que tenen de provocarlas.

Las poderosas companyias inglesas, per are, continuan resistint las justas pretensions dels esclaus del treball, combatent en que la miseria els farà rendir a discreció quan ja no puguin més.

No menos que jugar am fog es aixó. Y molt serà qu'al fi algú no es cremi.

A conseqüència de las grrrans economies d'en Gamazo, s'han suprimit els empleats del ram de telégrafos de varias poblacions de relativa importancia, entre ellas Besalú, Hostalric y Castellfollit, de la provincia de Girona, y Sant Sadurni de Noya, de la de Barcelona.

Aixis, aixis, senyor ministre.

Las economias microscópicas qu'ens etziba, no hi h'á com ferlas en rams de serveys públics. Lo millor seria suprimir tots els mestres y las escolas d'Espanya.

Y en el seu llog establir acadèmias de tauro-maquia, aumentar l'exèrcit y fomentar els convents.

El Congrés internacional obrer de Zurich ha acordat que si estalla la guerra europea tenen de sublevarse tots els treballadors del món, resistirse a pagar las contribucions y exigir el desarme general.

Em sembla que no hi h'á necessitat de tantas cosas.

Am qu'es proclami la revolució social es lo que basta.

Poc menos que pensant que ja tornavam a ser an el pont d'Alcolea van trobarse l'altre dia els vehins de la Seu d'Urgell, puix a las 9 de la nit van comensar a sortir tiros de la torra de Solsona, a las 11 van continuar unhas descargas dintre el castell, y fins de tres a quatre de matinata va sentirse un fog granejat bastant espès en direcció a la Ciutadella.

Y com al fersè dia no va veures res ni sentirse cap mes tiro, cadascú hi va fer els seus comentaris y las sevas suposicions, haventhi pera tots els gastos y pera tots els gustos.

No parlarem aquí, per lo que ja fàcilment suposaràn els nostros lectors, de las narracions que donan més interés a la batalla fantástica, sinó qu'ens concretarem a fer constar qu'una de las historias diu que va tenir la culpa d'allò un soldat que de nit va anar a menjar peras, y atrapantli l'amo del terreno, va dispararli algun tiro, y amb ellis va comensar tot.

Jo crec qu'aixó es veritat.

Però em sembla que, en llog de pera, lo qu'es tracta de menjar es alguna poma.

Y per algú de molta més graduació que soldat.

Entre els plans que l'actual celeberrim ministre d'Hisenda té en cartera pera fer nos amar tant bé, hi figura el de qu'els pagos dels drets d'aduana es fassin en or.

Ho aplaudeixo y em sembla bé, quan menos per lo molt més bonic que sempre resulta el cobrar en or.

L'únic que hi trobo es qu'an aquet desitj del ministre hi falta un complement.

Pera pagar en or, es precis tenirlo. Y com a Espanya no en té ningú més qu'el Banc...

Lo que falta es que s'obligui a pagar en or, no ja els drets d'aduana, sinó tot lo qu'es vulga.

Y qu'ho pagui el Banc d'Espanya, únic qu'á Espanya té or.

La nova lley militar adoptada per Alemania aumenta els gastos d'aquell imperi en 60 milions de marcs, que són 75 milions de pessetas.

Y com tot està també allí rebentat pera fer diners del poble productor, s'ha convocat a Francfort una conferencia de tots els ministres d'Hisenda de las nacionalitats que forman aquell imperi, a fi de veure quin d'entre tots aquells Gamazos teutons té més trassa en trobar nous medis d'espreme la butxaca d'aquells contribuents sense que la corda es pugui trencar per la part que crema.

L'hacendista de Prussia, com a servidor directe de l'amo que talla el bacallà d'Alemania, es el qui porta a la conferencia espremedora més iniciatives en las maneres deisar an el productor sense un centim, figurant en primer terme l'estancament, monopoli ó arrendament del tabaco, que fins are allí havia sigut una industria lliure.

Y tindrán tanta rahó com vulgan pera queixarse els alemanys de qu'el seu govern els irregularin el tabaco.

Però estem en aixó y altrás engunias contribucions tant adelantats els espanyols, que quan els alemanys hi van, nosaltros n'estem tant cansats que ja en venim.

Que, al cap y a la fi, a tot arreu el poble es la victima dels seus governants.

Conforme haviam anunciat, el diumenge darrer va celebrarse en el Circo Equestre el meeting anarquista explicatiu de la reivindicació oficial dels mártirs de Chicago.

El local va estar ple y els oradors van ser molt aplaudits.

En la safata posada a la porta a la sortida del meeting es van recullir 103'30 pessetas pels companys presos per las idees.

Els gastos generals del meeting van ser de 41'75 pessetas, segons ens manifesta la Comissió organitzadora, quantitat qu'ha sigut recaudada entre varias agrupacions é individuos obrers.

El diumenge pròxim, dia 20 del corrent mes, a dos quarts de deu del mati, es celebrará un meeting de carácter lliurepensador en el Circo Equestre d'aquesta ciutat, a fi de posar de relleu en primer terme las ventajias de l'ensenyansa laica.

Demà dissapte, el Circo Regenerador de Sant Martí, establert en el carrer del Cementiri, n.º 203, de la barriada del Poble Nou, celebrará una vetllada, a la que s'invita a tots els obrers sens distinció d'escola política ó económica.

ESPECTACLES

CONCERTS D'EUERPE EN EL TIVOLI

El dimars d'aquesta setmana va efectuarse l'octau. El programa d'aquet concert era escullit, però no obris cap novetat, per haveren ja sentit en anteriors concerts las penas qu'el componian.

L'execució, tant per part del coro com de l'orquestra, bé. El baritone Sr. Guardia va estar desgraciat en el solo de La Marsellesa. Valia la pena de que, trobantse a l'afínic com se trobava, l'hagués encarregat un altre de cantar. Y a propòsit d'aixó, ¿per qu'á h'á de recorre, per aquet solo, a personas ajenas al coro, sent aixis que hi h'á individuos dintre d'ell que podrian cantar perfectament? Devem fer especial menció de la banda de la Casa de Caritat, que va portarse molt bé en las dugas penas en que va pendre part, ó siga en la marxa del Profeta y en la cantata Gloria d'España.

Pel dia 24 del vinent Setembre està anunciat el nové y últim concert de la temporada, á benefici del mestre Goula, que, segons noticias, serà escullidíssim. Veurím que hi haurá de cert.

Una cosa ens estranya, y es que no es fassi concert el dia 8 de Setembre, com s'acostumava cada any. ¿Quere cause?

8 FILARMONIC

FILOMENA!

SEBENATA (1) LENA: Declaració

Filomena, Filomena, hermosa del Padró, no em vulguis mata' de pena; surt una estona al balcó.

Surt una mica y escolta lo qu'et vull d'aquesta nit: si no ho dig de cop y volta, me diras ensopt.

Feya diax que volia dirte lo qu'et et diré: A dirho no m'atreve; avuy descarregaré.

Ric, ric, me revento, me revento, ric, ric, me revento si no ho dig.

Desde el dia qu'et vaig veure vaig sentir, Filomeneta, dins del pit, ho pods ben creure, lo rau rau d'una rateta.

Estig trist, molt trist, molt trist. Tu la medicina tens per curá' mon mal, qu'és viat. Si tu volias... ¿m'entens?

Ay, ay, deixam respirá' una mica! Ay, ay, prou m'agafaré un desmay!

Filomena, Filomena, ja... fassimo, la vrist. Dem demá resposta plena ¡Ay, qu'hi quedaré descansat!

Adeuiau qu'á las deu tencan l'escala. Adeuiau, y avuy no porto la clau.

LLENIS MUSA

(1) ¿Qui vulga posarli música... que n'hi posi.

Un altre moti per culpa de las cèdulas.

Aquesta vegada li ha tocat a Moron, important població de la província de Sevilla, en la qual els seus habitants volien deixar a l'arrendatari de l'impost sense ploma y cacarejant, com el cèlebre gall de dita vila, tenint de sortir al carrer els arguments de govern coneguts per guardia civil i fi d'evitar qu'es fes algun arrendatari.

L'enfermetat, no obstant, continua, y molt será qu'à lo millor el malalt no s'en vagi a can Taps.

Per no haverse vulgut treure la gorra al passar una cerimònia catòlica, un amic nostre ha sigut cridat a cal jutge a Vilafranca del Panadès, dihentli l'encarregat d'administrar justícia que si prometia no tornarhi més el rector el perdonava y no li farien res, ò de lo contrari li tirarian endavant la causa.

L'interpelat va contestar qu'ell no volia prometre lo que se li demanava, puix no tenint crencias catòlicas no volia prestar acatament a cap acte d'aquesta religió, per no resultar un hipòcrita, y que, de conseguint, ja podian tirar endavant lo que volguessin, valdament fos un carro, qu'ell no s'arrossaria.

L'endemiat tramontanyre ja ha rebut una citació pera celebrar judici de faltas, y es fàcil que procurin fastidiarlo.

Però el demostrar fermesa de conviccions sempre honra a qui las té.

Una morena andalusa de 15 anys, guapota ella y amb un garbo que... deixam encendre, no se qué rediable va pegarli l'altre dia, que, agafant un revolver, s'en va anar a trobar al rector del poble y va clavarli dugas balas al cos.

Aixó acaba de passar a Rute, població cap de partit de la província de Còrdoba.

Necessito dir qué va motinar aquesta agressió?

No: estig ben segur que sense necessitat de dirho, tots els lectors quedan ja enterats.

Tal es sempre l'eficacia de certes qüestions entre capellans y mossas.

En un sol dia han fugit de la casa dels seus respectius papàs, de Madrid, cinc elegantíssimes senyoretas de la més alta aristocràcia.

Are vaig complement la necessitat moralisadora de La Fulla madrilenya.

Sens dupte aquestes honradíssimes candidatas a excelentíssimes senyoras havian anat a veure La Bella Chiquita...

Y per amor a l'art s'han escapat de casa seva...

Res: per anar a fer un petit ensaig del ball del ventre.

Oïdo a la caixa, lectors empecatats.

El Correo Catalan, periòdic carca y catòlic com ell tot sol, va publicar el diluns d'aquesta setmana el següent sueltet:

Com motivo de celebrarse las bodas de plata de la fundación de la iglesia de la Concepción, mañana martes habrá en dicho templo oficio solemne y Te-Deum.

Qué tal la noticia? us ha fet efecte?

Perqué si aixó de bodas de plata vol dir commemorar un matrimoni després de 25 anys d'efectuat, y es celebran las bodas de plata de l'iglesia de la Concepción, lo que resulta clar és que fa 25 anys qu'aquesta iglesia va casarse.

Vet aquí una mena de manera de matrimoni místic qu'encare no el coneixia.

Y lo que m'encaparra: aquí deuria ser el nuvi d'aquesta nuvia? ¿com y ahont van passar la lluna de mel? ¿per quin acte será que deu considerarse consumat aquesta classe de matrimoni?

Al qu'em tregui de tots aquets dubtes li regalo la clau de l'escala del camí dret y segur per anar al cel.

Durant la missa d'onze que va dirse el diumenge passat a la iglesia de Sant Gil de Saragossa, van caure alguns guixots del sostre, y

creyent els devots qu'el temple s'anava a enfonsar, sense confiar en la misericòrdia divina ni en cosa que s'ho valga, es van posar piadosament a corre córr endemoniat, confiant a las camas la tasca de salvarse, produhintse la confusió qu'es de suposar, haventhi cada atropell, desmay y susto que van cantar el misteri.

Tot aixó no són més que conseqüencias d'anar a la iglesia sense sentir gayre més fe que qualsevulga endemoniat tramontanyre.

¡Allí sí que m'hauria agradat trobarhi!
Veure un capella arremangada la sotana fins més amunt del pantalons, treures un punyal de la pitrera y veure en aquesta actitud pegar brincos de pinxo de ganivet procurant enlonzar l'arma mortífera al pit del director del periòdic La Verdad, la veritat siga dita, és cosa que fins hi pagaria deu sentiments d'entrada pera véureho.

Doncs aixó meteix va passar fa pocs dias a Tortosa entre mossen Borrás y el Sr. González, a las 4 de la tarde y en un dels carrers més cèntrics d'aquella ciutat, en el carrer de la Mercè, ahont, si no arriban a temps un parell de municipals y varios vehins, el reverent obra las portas del cel al periodista am molt menos temps del que qualsevulga colega seu puga donar l'extremaunció.

No es pensin qu'es tractés d'un desafío, ca. Un periòdic carca inspirat pel reverent havia insultat al periodista, y aquet va anar a aquell a preguntarli el nom de l'autor, en virtut de quina pregunta el de las fanillias negras va arremangarse, treures el punyal y embestirlo, sens dupte am més bon desitj d'enviarlo a gosar de la benaventuransa que d'enterarlo de lo que li demanava.

El reverent y el punyal van ser de moment detinguts, però desseguida van ser posats en llibertat tots dos.

Lo qu'hi dit al comensar: ¡Allí sí que m'hauria agradat trobarhi!
¡Vaya un espectáculo divertit!

CANTARS BILINGÜES

Todos los que cantan bien,
cantan a la madrugada;
y yo canto a cada quart
la nit en qu'estig de guardia.

En lo más hondo del mar
suspiraba una ballena,
y con suspiros decía:
—Me fan mal las espardeñas!

¡Cuántas madres llorarán
como ha llorado la mía
al saber qu'el seu filla van
cap al carrer de Mitjdia!

A tu puerta planto un pino,
d tu ventana una parra,
y en el cap dels de La Fulla,
hi plantaré unas morrallas.

GUILLER TORRES

XARADA

Una vocal és segona,
ha invera, un vegetal,
prima-tris ho produïssen
certa classe d'animals.
Tant de dia com de nit
terras-dos, és en la mar,
y el total de la xarada
és un metall important.

C. JULIA DE SARADELL

ROMBO

Substituir els punts per lletres de modo que, llegidas vertical y horizontalment, diguin: 1.ª ratlla, consonant; 2.ª ratlla, part de la persona; 3.ª ratlla, embarcació; 4.ª ratlla, animal; 5.ª ratlla, genero poètic; 6.ª ratlla, adverbi; 7.ª ratlla, vocal.

R. FERRIOL C.

MUDANSA

Castem el lector veure
tot amb d.
Quan es grilat y serà
tot amb d.
En el bocan en fan carbó
tot amb d.
Y liquit trubarás te
tot amb d.

Mr. A. LLOBET

TRENCA-CLOSCAS

DOMINGO PELLEU BENEU

Formar amb aquestas lletres el titol d'un drama castellà, d'autor estranger.

E. TORRES

GEROGLIFIC

SIII
LO
CINTET BARRERA
MENT

C. BARRERA Y CARROU

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER

Xarada: C8-NO-VAS, NI-C8-SI.

Comera: PIAT.

Logogrifo numèric: Figueras, Agüera, Sarrà, Serra, Reus, Sis, Fa, G.

Imprempta de L'Arenç, Ronda Universitat, 4, Barcelona

Biblioteca de LA TRAMONTANA

Episodio dramático-social

JUSTO VIVES

por A. Lorenzo

con el prólogo Literatura Obrerista de J. Llunas

La Ley y la Clase obrera

Gala-práctico para el ejercicio de los

DERECHOS INDIVIDUALES

consignados en las leyes de

Reunión, Asociación, Imprenta y Registro civil.

Un tomo en 16.º de 256 páginas, esmerada impresión y encuadernado con cubierta a varios colores

UNA PESETA

REGALO. — A los compradores de Barcelona se les regalará una lámina, mientras haya existencia de ellas, del célebre cuadro que representa a **Colón ante el Concilio de Salamanca**, publicado en las dos páginas centrales de nuestro número extraordinario en conmemoración del cuarto centenario de descubrimiento de América.

De venta en esta ciudad en el kiosco Tasso, Rambla de las Flores, frente a la calle del Hospital, en la librería de L'Arenç, Ronda de la Universidad, número 4, en la Sociedad La Luz, Ferlandina, 20, y en la Administración de este periódico.

LA MUJER EN EL CRISTIANISMO, por Cristóbal Litran, con el prólogo La mujer ante la Ciencia, por Odón de Buen. — Un elegante tomito de 96 páginas conteniendo y comentando las más notables y sabrosas barbaridades con que los Padres de la Iglesia han vilipendiado a la mujer. — Encuadernado en rústica, 50 céntimos. Elegante encuadernación en tela, 1 peseta.

ALMANACS DE «LA TRAMONTANA»

De l'any 1888 amb el CALENDARI LLIBERAL.
De l'any 1889 amb el CALENDARI REPUBLICÀ.
De l'any 1890 amb el CALENDARI POSITIVISTA.
De l'any 1891 amb el CALENDARI SOCIALISTA.
De l'any 1892 amb el CALENDARI CIVIL.
De l'any 1893 amb el CALENDARI LLIUREPENSA-DOR.

Preu de cada un: UN RAL

QUESTIONS SOCIALS

Estudis sobre els més importants temes qu'afecten al problema social

Un elegant tomet de 128 planas, DOS rals

LA REVOLUCIÓ

poema en tres cantos, original de J. Llunas amb ilustracions de M. Moliné

Un elegant quadern de 72 planas amb bonica cuberta de color.